

Proverbs / משלי - According to 4Q103 (4QProv^b) - In Verse Order

Chapter 7

- ⁹ [בנשף] [בערב] [יום] [באישון] [לילה] [ואפלה]:
¹¹ [המיה] [היא] [וס] [ברת] [בביתה] [לא] [ישכנו] [רגליה]:

Chapter 13

- ⁶ [צדקה] [תצר] [תם] [דרך] [ור] [שעה] [ת] [סלף] [חטאת]:
⁷ [יש] [מתעשר] [ואין] [כל] [מתרושש] [והון] [רב]:
⁸ [כפר] [נפש] [איש] [עשרו] [ורש] [לא] [שמע] [ג] [ע] [ר] [ה]:
⁹ [אור] [צדיקים] [ישמה] [ונר] [ר] [שעים] [י] [דעך]:

Chapter 14

- ⁵ [עד] [אמונים] [לא] [יכזב] [ויפיה] [כזבים] [עד] [ש] [ק] [ר]:
⁷ [לך] [מנגד] [לאיש] [כסי] [ל] [ובל] [ידעת] [שפתי] [דעת]:
⁸ [חכמת] [ערום] [הבין] [דרכו] [ואולת] [כסי] [לים] [מרמה]:
¹⁰ [לב] [יודע] [מרת] [נפשו] [ובשמחתו] [לא] [יתערב] [זר]:
¹² [יש] [דרך] [ישר] [לפני] [איש] [ואחרית] [ה] [דרכי] [מות]:
¹³ [גם] [בשחוק] [יכאב] [לב] [ואחריתה] [שמחה] [תוגה]:
³¹ [עשק] [זל] [חרף] [עשה] [ו] [ומכבדו] [חונ] [ן] [אביון]:

- 32 [ברעת]ו [י]דחה רשע [וח]סה במותו צדיק:
33 [בלב] [נבון] תנוח חכמה ובקרב כסילי[ם] [תודע]:
34 [צדקה] תרומם גוי וחסר לאמים [חטאת]:
35 [רצון] [מל]ך לעבד משכיל ועברתו תהי[ה] [מביש]:

Chapter 15

- 1 [מענה] [רך] [י]שיב [ח]מ[ה] ודבר עצב יעלה אף:
2 [לשון] [ח]כמים תיטי[ב] [דעת] [ופי] [כס]ילים יבי[ע] [אול]ת:
3 בכל מקום [עיני] [יהוה] [צפות] רעים [וטובים]:
4 [מרפא] ל[שון] עץ חיים [וסלף] [בה] [שבר] [ברוח]:
5 [אויל] [ינא]ץ מוסר א[ביו] [ושמר] [תוכחת] [יערם]:
6 [בית] [צדיק] [ח]ס[ן] [רב] [ובתבואת] [רשע] [נעכרת]:
7 [שפתי] [חכ]מים יז[רו] [דעת] [ולב] [כסילים] [לא] [כן]:
8 [זבח] [רשע]ים תועב[ת] [יהוה] [ותפלת] [ישרים] [רצונו]:
19 [זרך] [עצל] [כמשכת] [חדק] [וארח] [ישרים] סוללה:
20 בן חכם ישמח אב [וכסיל] [אדם] בוזה אמו:
21 אולת שמחה להס[ר] [לב] [ואיש] תבונה יישר לכת:
22 הפר מחשבו[ת] [באין] [סוד] וברב יועצים תקום:
23 שמחה [לאיש] [במענה] פיו ודבר בעת[ו] מ[ה] טוב:
24 אר[ח] [חיים] למעלה ל[מ]שכי[ל] [ל] מען סור משא[ול] [מטה]:

- 25 [בית] [גאים] [יסח] [י]הוה ויצב גבול [אלמנה]:
- 26 [תועבת] [יהוה] [מחש]בות רע וטהר[ים] [אמרי] [נעם]:
- 27 עכ[ר] [ביתו] בצע בצע ושנא מ[תנת] [יחיה]:
- 28 [לב] צדיק לענות ופי רשעים יב[יע] [רעות]:
- 29 [ר]חוק יהוה מרשעים ותפלת צד[יקים] [ישמע]:
- 30 [מא]ור עינים ישמח לב שמ[ועה] [טובה] [תדשן] [עצם]:
- 31 [אזן] [שמע]ת תוכחת [חיים] [בקרב] [חכמים] [תלין]:

Proverbs / משלי - According to 4Q103 (4QProv^b) - Direct Transcription

Fragment 15

- 1 [7:9 בנשף בערב י] ום [באישון לילה ואפלה]
2 [11 המיה היא וס] ברת [בביתה לא ישכנו רגליה]

Fragment 1

- 1 [13:6 צדקה תצר תם דרך] ור [שעה ת] [סלף חטאת]
2 [7 יש מתעשר ואין כל] [מתרושש והון רב]
3 [8 כפר נפש איש עשרו] ורש [לא שמע] [ג]ע[ר]ה
4 [9 אור צדיקים ישמח] ונר ר [שעים י] [דעך]

Fragments 2 - 4

- 1 [14:5 עד ש] ק[ר] [6 בקש לץ חכמה ואין] ודעת לנבון נקל [7 לך מנגד]
2 לאיש כסי [ל] ובל ידעת שפתי דעת [8 חכמת ערום הבין דרכו]
3 ואולת כסי [לים מרמה] [9 אולים יליץ אשם] ובין ישרים רצון
4 [10 לב יודע] [מרת נפשו ובשמחתו לא יתערב זר] [11 בית רשעים]
5 [ישמד ואהל ישרים יפריח] [12 יש דרך ישר לפני איש] ואחרית [ה]

6 [דרכי מות ¹³ גם בשחוק יכאב לב ואחריתה שמחה] תוגה

Fragments 5 - 6, Fragment 7 Column 1, Fragments 8 - 10

1	[^{14:31} עשק דל] חרף עשה[ו] ומכבדו חונ[ן] אביון
2	[³² ברעת]ו [י]דחה רשע [וח]סה במותו צדיק
3	[³³ בלב נבון] תנוח חכמה ובקרב כסילי[ם תודע]
4	[³⁴ צדקה] תרומם גוי וחסר לאמים [חטאת]
5	[³⁵ רצון מל]ך לעבד משכיל ועברתו תהי[ה מביש]
6	[^{15:1} מענה רך י]שיב [ח]מ[ה] [ודבר עצב יעלה אף]
7	[² לשון ח]כמים תיטי[ב דעת] ופי כס[ילים יבי]ע[ע]
8	[אול]ת ³ בכל מקום [עיני יהוה צפות] רעים [וטובים]
9	[⁴ מרפא] ל[שון] עץ חיים [וסלף בה שבר ברוח]
10	[⁵ אויל ינא]ץ מוסר א[ביו] ושמר תוכחת יערם]
11	[⁶ בית צדיק ח]ס[ן רב] ובתבואת רשע נעכרת]
12	[⁷ שפתי חכ]מים יז[רו דעת] ולב כסילים לא כן]
13	[⁸ זבח רשע]ים תועב[ת יהוה] ותפלת ישרים רצונו]

Fragment 7 Column 2

15:19	סוללה	²⁰	בן חכם ישמח אב	[וכסיל אדם]	1			
	בוזה אמו	²¹	אולת שמחה לחס	[ר לב ואיש]	2			
	תבונה יישר לכת	²²	הפר מחשבון	[ת באין סוד]	3			
	וברב יועצים תקום	[	²³	שמחה]	[לאיש במענה]	4		
	פיו	ודבר בעת	[ו]	מ[ה]	טוב	²⁴	אר[ח חיים]	5
	למעלה ל	[מ]	שכי	[ל	ל]	מען סור משא	[ול מטה]	6
	[²⁵	בית גאים יסח	י]	הוה	ויצב גבול	[אלמנה]	7	
	[²⁶	תועבת יהוה מחש	ב	ות רע וטהר	ים אמרי]	8		
	[נעם]	²⁷	עכ[ר ביתו]	בצע	בצע	ושנא	מ[תנת יחיה]	9
	[²⁸	לב]	צדיק לענות	ופי	רשעים	יב	[יע רעות]	10
	[²⁹	ר]	חוק יהוה מרשעים	ותפלת	צד	[יקים ישמע]	11	
	[³⁰	מא]	ור עינים ישמח לב	שמ	[ועה טובה תדשן]	12		
	[עצם	³¹	אזן שמע]	ת תוכחת	[חיים בקרב חכמים תלין]	13		

Hebrew Comparison of the Text of Proverbs / משלי - Masoretic against 4Q103 (4QProv^b)

Chapter 7

9

Masoretic	בְּנֹשֶׁף־בְּעֶרְבַּיּוֹם בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וְאַפְלָה
4Q103 (4QProv ^b)	[בנשף בערב י]ום [באישון לילה ואפלה]
Highlighted Diff.	None Extant

11

Masoretic	הַמִּיָּה הִיא וְסִרְרָתָהּ בְּבֵיתָהּ לֹא־יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ
4Q103 (4QProv ^b)	[המיה היא וס]ברת [בביתה לא ישכנו רגליה]
Highlighted Diff.	המיה היא וס*ב*רת בביתה לא ישכנו רגליה

Chapter 13

6

Masoretic	צְדָקָה תִּצְרֶה תִּסְלַף וְרִשְׁעָהּ תִּסְלַף תִּטָּאת
4Q103 (4QProv ^b)	[צדקה תצר תם דרך ור]שעה ת[סלף חטאת]
Highlighted Diff.	None Extant

7

Masoretic	יש מתעשר ואין כל מתרושש והון רב
4Q103 (4QProv ^b)	[יש מתעשר ואין כל] מתרושש והון רב
Highlighted Diff.	None Extant

8

Masoretic	כפר נפש־איש עֲשָׂרוּ וְרַשׁ לֹא־שָׁמַע גְּעָרָה
4Q103 (4QProv ^b)	[כפר נפש איש עשרו ורש] לא שמע [ג]ע[ר]ה
Highlighted Diff.	None Extant

9

Masoretic	אור־צְדִיקִים יִשְׁמַח וְיָרַר רְשָׁעִים יִדְעוּךָ
4Q103 (4QProv ^b)	[אור צדיקים ישמח ונר ר]שעים י[דעך]
Highlighted Diff.	None Extant

Chapter 14

5

Masoretic	עַד אֲמוֹנִים לֹא יִכְזֵב וְיִפְיֵחַ כְּזָבִים עַד לְשָׁקֵר
4Q103 (4QProv ^b)	[עד אמונים לא יכזב ויפיה כזבים עד ש]ק[ר]
Highlighted Diff.	None Extant

7

Masoretic	לְךָ מִנְגֵד לְאִישׁ כָּסִיל וּבִלְיָדְעָה שְׁפִתֵי־דַעַת
4Q103 (4QProv ^b)	[לך מנגד] לאיש כסי [ל ובל ידעת שפתי דעת]
Highlighted Diff.	None Extant

8

Masoretic	חֲכָמַת עָרוֹם הֵבִין דְרָכּוֹ וְאַנְלַת כָּסִילִים מִרְמָה
4Q103 (4QProv ^b)	[חכמת ערום הבין דרכו] ואולת כסי [לים מרמה]
Highlighted Diff.	None Extant

10

Masoretic	לֵב יוֹדֵעַ מֵרַת נִפְשׁוֹ וּבְשִׁמְחָתוֹ לֹא־יִתְעַרֵּב זֶר
4Q103 (4QProv ^b)	לב יודע [מרת נפשו ובשמחתו לא יתערב זר]
Highlighted Diff.	None Extant

12

Masoretic	יֵשׁ דֶרֶךְ יֵשֶׁר לְפָנֵי־אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דְרָכֵי־מָוֶת
4Q103 (4QProv ^b)	[יש דרך ישר לפני איש] ואחרית [ה דרכי מות]
Highlighted Diff.	None Extant

13

Masoretic	גַּם־בְּשִׁחֻק יִכָּאֵב־לֵב וְאַחֲרֵיתָהּ שְׁמִמָּה תּוֹגָה
4Q103 (4QProv ^b)	[גם בשחוק יכאב לב ואחרייתה שמחה] תוגה
Highlighted Diff.	None Extant

31

Masoretic	עָשָׂק־דָּל חֵרֶף עֲשֵׂהוּ וּמְכַבְּדוֹ חִנֵּן אָבִיוֹן
4Q103 (4QProv ^b)	[עשק דל] חרף עשה [ו] ומכבדו חונ [ן] אביון
Highlighted Diff.	עשק דל חרף עשהו ומכבדו ח ⁺ ו ⁺ נן אביון

32

Masoretic	בְּרַעַתּוֹ יִדְקָה רָשָׁע וְחֹסֶה בְּמוֹתוֹ צְדִיק
4Q103 (4QProv ^b)	[ברעת]ו [י]זחה רשע [וח]סה במותו צדיק
Highlighted Diff.	None Extant

33

Masoretic	בְּלֵב נָבוֹן תְּנוּחַת חֲכָמָה וּבְקָרֵב פְּסִילִים תִּוְדַעַ
4Q103 (4QProv ^b)	[בלב נבון] תנוחת חכמה ובקרר כסילי [ם תודע]
Highlighted Diff.	None Extant

34

Masoretic	צְדָקָה תְרוֹמָם-גּוֹי וְחָסֵד לְאֲמִים חֲטָאת
4Q103 (4QProv ^b)	[צדקה] תרומם גוי וחסר לאמים [חטאת]
Highlighted Diff.	צדקה תרומם גוי וחסר* ר* לאמים חטאת

35

Masoretic	רְצוֹן-מֶלֶךְ לְעֶבֶד מִשְׁכִּיל וְעִבְרָתוֹ תִּהְיֶה מִבִּישׁ
4Q103 (4QProv ^b)	[רצון מלך] ל עבד משכיל ועברתו תהי [ה מביש]
Highlighted Diff.	None Extant

Chapter 15

1

Masoretic	מַעֲנֵה-רֶךְ יִשִּׁיב חֲמָה וּדְבַר-עֶצֶב יַעֲלֶה-אָף
4Q103 (4QProv ^b)	[מענה רך י] שיב [ח]מ[ה] ודבר עצב יעלה אף
Highlighted Diff.	None Extant

2

Masoretic	לְשׁוֹן חֲכָמִים תִּיטִיב דַּעַת וּפִי כְסִילִים יִבִּיעַ אֲוֹלֹת
4Q103 (4QProv ^b)	[לשון ח]כמים תיטי [ב דעת ופי כס]ילים יבי [ע אול]ת
Highlighted Diff.	None Extant

3

Masoretic	בְּכָל־מָקוֹם עֵינֵי יְהוָה צְפוֹת רָעִים וְטוֹבִים
4Q103 (4QProv ^b)	בכל מקום [עיני יהוה צפות] רעים [וטובים]
Highlighted Diff.	None Extant

4

Masoretic	מִרְפָּא לְשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסֻלָּף בָּהּ לְשָׁר בְּרוּחַ
4Q103 (4QProv ^b)	[מרפא] ל[שון] עץ חיים [וסלף בה שבר ברוח]
Highlighted Diff.	None Extant

5

Masoretic	אָוִיל יִנְאֵץ מוֹסֵר אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יַעֲרֵם
4Q103 (4QProv ^b)	[אויל ינא]ץ מוסר א[ביו ושומר תוכחת יערם]
Highlighted Diff.	None Extant

6

Masoretic	בֵּית צְדִיק חֹסֵן רַב וּבְתִבּוּאָת רָשָׁע נֶעְכָּרַת
4Q103 (4QProv ^b)	[בית צדיק ח]ס[ן רב ובתבואת רשע נעכרת]
Highlighted Diff.	None Extant

7

Masoretic	שִׁפְתֵי חֲכָמִים יִזְרוּ דָעַת וְלֵב כְּסִילִים לֹא־כֵן
4Q103 (4QProv ^b)	[שפתי חכ]מים יז[רו דעת ולב כסילים לא כן]
Highlighted Diff.	None Extant

8

Masoretic	זָבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבַת יְהוָה וּתְפִלַּת יִשְׂרָאֵל רְצוֹנוֹ
4Q103 (4QProv ^b)	[זבח רשע]ים תועב[ת יהוה ותפלת ישראל רצונו]
Highlighted Diff.	None Extant

19

Masoretic	דָּרַךְ עֲצֵל כְּמִשְׁכַּת חֲדָק וְאַרְחַ יִשְׂרָאֵל סָלְלָהּ
4Q103 (4QProv ^b)	[דרך עצל כמשכת חדק וארח ישראל] סוללה
Highlighted Diff.	דרך עצל כמשכת חדק וארח ישראל ס+ו+ללה

20

Masoretic	בֶּן חָכָם יִשְׁמַח־אָב וּכְסִיל אָדָם בּוֹזֵה אָמוֹ
4Q103 (4QProv ^b)	בן חכם ישמח אב [וכסיל אדם] בוזה אמו
Highlighted Diff.	None Extant

21

Masoretic	אֲוֹלֶת שְׁמֹחָה לְחֶסֶר-לֵב וְאִישׁ תְּבוּנָה יִישֶׁר-לֶכֶת
4Q103 (4QProv ^b)	אולת שמחה לחס[ר לב ואיש] תבונה יישר לכת
Highlighted Diff.	None Extant

22

Masoretic	הִפֵּר מִחֻשְׁבוֹת בְּאֵין סוּד וּבְרַב יוֹעֲצִים תְּקוּם
4Q103 (4QProv ^b)	הפר מחשבו[ת באין סוד] וברב יועצים תקום
Highlighted Diff.	None Extant

23

Masoretic	שְׁמֹחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה-פִּיּוֹ וְדָבָר בְּעֵתוֹ מֵה-טוֹב
4Q103 (4QProv ^b)	שמחה [לאיש במענה] פיו ודבר בעת[ו] מ[ה] טוב
Highlighted Diff.	None Extant

24

Masoretic	אֲרַח חַיִּים לְמַעְלָה לְמִשְׁכֵּיל לְמַעַן סוּר מִשְׂאוֹל מָטָה
4Q103 (4QProv ^b)	אר[ח חיים] למעלה ל[מ]שכי[ל ל]מען סור משא[ול מטה]
Highlighted Diff.	None Extant

25

Masoretic	בֵּית גָּאִים יִסַּח יְהוָה וַיֵּצֵב גְּבוּל אֶלְמָנָה
4Q103 (4QProv ^b)	[בית גאים יסח י] הוה ויצב גבול [אלמנה]
Highlighted Diff.	None Extant

26

Masoretic	תוֹעֵבַת יְהוָה מִקְשׁוּבוֹת רָע וְטָהָרִים אֲמָרִי-נַעַם
4Q103 (4QProv ^b)	[תועבת יהוה מחש] בות רע וטהר [ים אמרי נעם]
Highlighted Diff.	None Extant

27

Masoretic	עֵכָר בֵּיתוֹ בּוֹצֵעַ בְּצַע וְשׁוֹנֵא מִתַּנַּת יְהִיָּה
4Q103 (4QProv ^b)	עכ[ר ביתו] בצע בצע ושנא מ[תנת יחיה]
Highlighted Diff.	עכר ביתו ב-ו-צע בצע וש-ו-נא מתנת יחיה

28

Masoretic	לֵב צְדִיק יְהִיגָה לְעֲנוֹת וּפִי רְשָׁעִים יִבִּיעַ רָעוֹת
4Q103 (4QProv ^b)	[לב] צדיק לענות ופי רשעים יב[יע רעות]
Highlighted Diff.	לב צדיק -יהגה- לענות ופי רשעים יביע רעות

29

Masoretic	רְחוֹק יְהוּה מִרְשָׁעִים וּתְפִלַּת צַדִּיקִים יִשְׁמָע
4Q103 (4QProv ^b)	[ר]חוק יהוה מרשעים ותפלת צד [יקים ישמע]
Highlighted Diff.	None Extant

30

Masoretic	מְאוּר־עֵינַיִם יִשְׁמַח־לֵב שְׂמוּעָה טוֹבָה תִּדְשָׁן־עֶצֶם
4Q103 (4QProv ^b)	[מא]ור עינים ישמח לב שמ [ועה טובה תדשן עצם]
Highlighted Diff.	None Extant

31

Masoretic	אֲזֵן לְשִׁמְעַת תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקֶרֶב חֲכָמִים תְּלִין
4Q103 (4QProv ^b)	[אזן שמע]ת תוכחת [חיים בקרב חכמים תלין]
Highlighted Diff.	None Extant